

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – SEPTEMBER-2024

PAPER-I : RESEARCH METHODOLOGY AND MEDICAL STATISTICS

Date :02-09-2024
Monday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions : All questions are compulsory.

Instructions: All questions are compulsory.

SECTION- A

1. अनुसन्धानं किम् ? आयुर्वेदिकसंशोधनस्य उद्देश्यं व्याख्याय शोधप्रक्रियायां सम्बद्धानि पदानि 20
विस्तरेण लिखत।
What is Research? Explain objectives of Ayurvedic Research and write down the steps involved in Research process in detail.
2. प्रमाणानां अवधारणां, तेषां प्रकाराः, आयुर्वेदस्य अनुसन्धानार्थं च अनुप्रयोगं विस्तरेण 20
व्याख्यातव्यम्।
Explain the concept of Pramanas, their types and application for Research in Ayurveda in detail.
3. टिप्पणी कार्याः। Write short notes. 20
  - (A) ग्रंथ सूची
Bibliography
  - (B) कंसोर्ट दिशानिर्देश
CONSORT Guidelines
  - (C) जीएमपी
GMP
  - (D) तद्विद्य संभाषा ।
Tadvidya Sambhasha

SECTION- B

4. डाटा: इति किम् ? विस्तरेण डाटास्य सङ्ग्रहः, प्रकारः, प्रस्तुतिविधिः च वर्णितः । 20
What is data? Described data collection, type and method of presentation in detail.
5. टिप्पणी कार्याः। Write short notes. 20
  - (A) सहसंबन्धः
Correlation
  - (B) मानकदोषः
Standard error
  - (C) एनोवा परीक्षण
ANOVA test
  - (D) ग्राफ पेड ।
Graph pad

*****

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - SEPTEMBER -2024

PAPER-II : PRASUTI EVAM STRI ROGA

Date :03-09-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 प्रसूति तंत्र स्त्रीरोग चिकित्सायां त्रिदोषस्य सिद्धान्त महत्वं वर्णयत । 15
Write importance of Tridosha Siddhnata in Prasuti Tantra and Stree Roga Chikitsa.
- 2 गर्भस्य परिभाषा लिखित्वा, गर्भस्य मासानुमासिक वृद्धिक्रम वर्णयत । 15
Write the definition of Garbha. Describe month wise growth and development of foetus.
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) सूतिकावस्थायां पथ्यापथ्यस्य महत्त्वम् ।
(B) आर्तवम् ।
(C) उत्तर बस्ति मानक संचालन प्रकिया ।
(D) पुष्यानुगु चूर्णः ।
Write short notes.
(A) Importance of Pathya Apathya in Sutikavastha
(B) Artava
(C) Standard Operating Procedure of Uttar Basti
(D) Pushyanuga Choorna

SECTION - B

- 4 स्त्री प्रजनन संस्थानस्य वैकारिक विकास वर्णयत । 15
Describe abnormal development of female reproductive system.
- 5 प्रसवपूर्वकाले, प्रसवकाले एवं प्रसवपश्चात्काले परामर्श परीक्षणं च महत्वं वर्णयत । 15
Explain importance of pre-natal, natal and post natal counselling and examination.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) उदरमार्ग द्वारा गर्भाशय निर्हरण शस्त्रकर्मस्य पूर्वकर्म ।
(B) गर्भनाभिनाडी सचित्र वर्णयत् ।
(C) दत्तक ग्रहण अधिनियम ।
(D) स्त्रीरोगे उपयोगी सामान्य जैव रासायनिक परीक्षणम् ।
Write short notes.
(A) Pre-operative care in abdominal hysterectomy
(B) Describe umbilical cord along with diagram
(C) Law of adoption
(D) Common biochemical investigations used in gynaecology

*****

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - SEPTEMBER -2024

PAPER-II : RASASHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA

Date :03-09-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 "लौहानां मारणं श्रेष्ठम् सर्वेषां रस भस्मनः" अस्य श्लोकस्य विस्तारेण वर्णनम् कुरु। 15
"लौहानां मारणं श्रेष्ठम् सर्वेषां रस भस्मनः" Describe this shloka in detail.
- 2 क्वाथस्य विविध उपकल्पनाः विस्तारेण वर्णयेत् । 15
Explain different Upkalpana of Kwatha in detail.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) वंग जारण
(B) रसाजीर्ण एवं तस्य चिकित्सा
(C) ताम्र अमृतिकरण
(D) औषध सेवन काल
Write short notes.
(A) Vanga Jarana
(B) Rasajirna and its Management
(C) Tamra Amrutikarana
(D) Aushdha Sevan Kala

SECTION – B

- 4 विविध क्रोमॅटोग्राफी तकनिक्याः विश्लेषण पध्दत्याः, तेषां सिद्धान्तैः, वैशिष्ट्यैः, एवं तस्य औषध निर्माण 15
विकासनार्थ उपयुक्तता वर्णयत् ।
Describe different Chromatographic methods of analysis with their principle, peculiarities and uses in drug research.
- 5 नेनौ टेक्नॉलोजीनां परिभाषयेत् । आयुर्वेदिक औषध निर्माणे तस्य प्रासंगिकतां वर्णयेत् । 15
Define Nanotechnology. Describe its relevance in the Ayurvedic Aushadha Nirmana.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) औषधि वनस्पतीनां औषधि कोषाः ।
(B) एक्स.आर.एफ.
(C) भारतीय आयुर्वेदिय भेषज संहिता
(D) आयुर्वेदिक औषध संशोधने विषाक्तता अध्ययनस्य महत्त्वम् ।
Write short notes.
(A) Databases of Medicinal Plants
(B) XRF
(C) Ayurvedic Pharmacopoeia of India (A.P.I.)
(D) Significance of Toxicity studies in Ayurvedic Drug Research

*****